Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dnia 16 lutego 1932 r. 26.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA.

ESTONJA.

----:o§o:----

Łotwa:1.K o l e j n y a r t y k u ł "P e h d e j a B r i d i" o P o l a k a c h n a Ł o t w i e.

"Pehdeja Bridi" Nr.34 z dn.12.II.1932 r.Art.p.t."Kilka uwag o polonizatorach". Streszczenie:

Dziekan iłłuksztański Velkme zamieścił na łamach "Pehdeja Bridi" list, w którym dowodzi, że arcybiskup katolicki na Łotwie Springowicz nie znajduje się pod wpływem polskim. Istotnie nie należy zapominać, arcybiskup nie pozwalał w swoim czasie na pracę księży - Polaków,a z drugiej strony dawał do zrozumienia wcale niedwuznacznie, by polonizatorzy nieprzychylnie ustosunkowani do narodu łotewskiego wynosili się do tych krajów, z któremi sympatyzują. Tak więc arcybiskup z polonizatorami niema nic wspólnego.

2. "P e h d e j a B r i d i" o s p r o w a d z a n i u r o b o t n i k ó w p o l s k i c h.

"Pehdeja Brihdi" Nr.35 z dn.13.II.1932 r.Art.p.t."W sprawię importu z Polski 5-ciu tys.robotników rolnych". Streszczenie:

W ubiegłym roku importowano z Polski przeszło 5 tys.robotników rolnych na roboty sezonowe. Okazało się jednak, że 600 robotników zostało również na zimę. Przygotowują się oni do pozostania na wsze czasy. Polskie sfery polityczne napływ robotników polskich na Łotwę uważają za swój interes polityczny, gdyż wzmacnia się przez to element polski na Łotwie. Najbardziej o napływ robotników z Polski troszczy się Polskie T-stwo Rolnicze w Dyneburgu, które pracuje z centralą robotników polskich w Wilnie.i z rolnikami Wileńszczyzny. T-stwo Rolnicze, które zastępuje obecnie zamknięty Związek Polaków zakłada swe komórki organizacyjne niemal w każdej gminie,przyczem grupują się przy nich ludzie z pod znaku "Dzwonu". Każda taka komórka organizacyjna przedkłada swój budżet centrali dyneburskiej i utrzymuje zapomogi w wys. tysiąca do 2 tys.łatów rocznie. Pozatem centrala utrzymuje swych instruktorów, odbywających nauki w Polsce. Ogółem wpływa przez centralę rocznie 60 do 80 tys.łatów. Prasa polska w Wilnie twierdzi, że korzystniej jest skierować emigrację robotników do Łotwy, aniżeli do Francji czy Ameryki.

Napływ robotników rolnych z Polski do Łotwy nosi w dużym stopniu charakter polityczny i dlatego należy jąć się środków w celu zapobieżenia temu. Gdyby się już miało dopuszczać robotników z zagranicy, to Łotwie całkiem by wystarczyło robotników z Litwy.

3. "J a u n a k a s Z i n a s" o d z i a ł a l n o ś c i z a r z ą d u p o w i a t o w e g o w I ł ł u k s z c i e.

"Jaunakas Zinas" Nr.35 z dn.13.II.1932 r.Art.p.t."W zarządzie powiatowym Iłłukszty oczekuje się niezwykłych odkryć".Streszczenie:

Policja łotewska gorliwie szuka zbiegłego kasjera i zastępcy prezesa zarządu w pow.iłłuksztańskim Ignacego Grabczyńskiego.

który zbiegł po popełnieniu defraudacji. Są podstawy do przypuszczania, że Grabczyński ukrywa się w Dyneburgu i czeka zanim przyjaciele nie zbiorą potrzebnej mu sumy /4695 łt./ dla pokrycia defraudacji. Przypuszczać również można, że e Grabczyński znajdzie przytułek i opiekę w pewnej instytucji w Dyneburgu niedostępnej dla policji łotewskiej. Na miejsce zbiegłego Grabczyńskiego wchodzi niejaki Sjudziłło, gorliwy polonizator. W związku z tem wszystkiem w zarządzie powiatu iłłukszstańskiego oczekiwać należy nowych nadzwyczajnych odkryć.

Kronika:4. Podwyższenie opłat szkolnych. Jak podają "Jaunakas Zinas" /Nr.34/, budżet gimnazjów łotewskich wynosi 1,986.148 łatów. Obejmuje on 28 gimnazjów państwowych i 9 gimnazjów subsydjowanych przez rząd. Liczba uczniów w gimnazjach państwowych 4,935, zaś w prywatnych subsydjowanych przez państwo 683. Ostatnio podwyższono opłatę w gimnazjach ze 100 łatów do 120 łt. rocznie.

5. Stosunek Łotwy do konfliktu kłajpedzkiego. Jak podają "Jaunakas Zinas" /Nr.35/,"Vossische Ztg." pisze, że stanowisko Litwinów w Kłajpedzie nie jest dla Niemców czemś nowem. Natomiast poważniejsza sytuacja wytworzyła się w Łotwie, która miała dotychczas dobrą opinję w Europie, jeżeli chodzi o lojalność względem mniejszości, lecz odkąd Łotysze wywłaszczyli dwory niemieckie i zaczęli atakować nawet kulturalną autonomję mniejszości, sytuacja stała się bardzo charakterystyczna i zasługująca na uwagę.

6. Sprawa przynależności Łotwy do L. N. Jak podaje "Pehdeja Brihdi" /Nr.34/, udział Łotwy w L.N. kosztuje Łotwę rocznie 101 tys. łatów. Wobec tego zadaje "Pehdeja Brihdi" pytanie, czy wobec nikłych rezultatów udziału w L.N. warto jest wogóle Łotwie do L.N. należeć.

7. Z prac rządu. Jak podaje "Pehdeja Brihdi" /Nr.34/, rząd uchwalił budowę fabryki cukru w Kreutzburgu. Pozatem rząd spodziewa-się uzupełnić dochody zamiast podatku obrotowego dochodami z innych źródeł. Wszystkie frakcje koalicyjne wyraziły niedawno życzenie, by rząd zastosował środki w kierunku uregulowania cen na produkty przemysłowe. Po wprowadzeniu kontyngentów bowiem ceny na fabrykaty tak wzrosły, że niema żadnej proporcji między ich cenami a cenami produktów rolnych. Dochodzi do tego, że koń kosztuje tyle co 4 podkowy.

8. "Nowa bermontjada". Jak podaje "Pehdeja Brihdi" /Nr.36/, niemieccy emigranci z krajów bałtyckich zorganizowali już pułk ochotniczy i zaproponowali iść na pomoc "uciskanym" przez Litwinów kłajpedzianom. W krótkim czasie zebrało się 3 tys.ochotników, którzy uzyskali błogosławieństwo Hitlera. Kłajpeda byłaby oczywiście tylko pierwszym etapem. Ostatecznym celem też Niemców byłaby Łotwa z Rygą. O tem wszystkiem otwarcie pisze organ emigrantów niemieckich "Baltischer Beobachter". Delegacja Niemców bałtyckich zwrócić się miała niedawno do przebywającego w Monachjum Bermonta z prośbą o ściągnięcie i objęcie dowództwa nad emigrantami rosyjskimi, którzy by również wzięli udział w tej nowej bermontjadzie.

ESTONJA: 1. Dokoła kryzysu gabinetu.

"Päevaleht" Nr.39 z dn.8.II.1932 r.Art.p.t."Kryzys gabinetowy w Estonji". Streszczenie:

Kryzys wywołały połączone partje rolnicze. Według "Revalsche Zeitung" /Nr.30/ połączenie obu partyj rolniczych w jeden wielki blok spowoduje w niedalekiej przyszłości mocną orjentację rolną polityki gospodarczej kraju. Stanowisko premjera oraz dwie najpoważniejsze teki ministerjalne, a mianowicie M-stwa Rolnictwa i Handlu, znajdowały się w rękach partji rolniczej. Wzmocniona obecnie partja rolnicza pragnęła w rządzie przeprowadzić zmiany personalne, aby urzeczywistnić swoje żądania i z tego powodu obaliła rząd.

"Revalsche Ztg." Nr.36

Misja utworzenia rządu została powierzona J.Teemantowi

z partji rolniczej.

I.Teemant opracował swój program pracy, który ogłosił w 17 punktach: 1/.utrzymanie równowagi państwowych dochodów i wydatków. 2.odroczenie spłaty długów rolniczych i uregulowanie tych długów na podstawie zmniejszonej produktywności warsztatów rolnych dla uniknięcia licytacji własności ziemskiej. 3.zmniejszenie podatków rolnych. 4. obniżenie ceny na środki pomocnicze w rolnictwie. 5.zdobycie nowych rynków zbytu dla estońskiej produkcji rolnej. 6.obniżenie taryfy kolejowej. 7. przyjęcie ustawy o moratorjum rolniczem 8.Zamiana pożyczek krótkoterminowych na długoterminowe. 9.zdobycie środków dla podniesienia cen masła i mięsa. 10.udzielenie zapomóg bezrobotnym. 11.skierowanie bezrobotnych na wieś, 12.udzielenie ziemi małorolnym, 13.wprowadzenie podatku kryzysowego, 14.parcelacja majątków gminy miejskiej, 15.popieranie przemysłu eksportowego oraz drobnego i średniego przemysłu, 16.stworzenie w miastach i na wsi nowych możliwości pracy, 17.złagodzenie antagonizmów partyjnych.

Kronika: 2.Z b y t m a s ł a e s t o ń s k i e g o . Jak podaje "Revalsche Ztg."/Nr.26/, na posiedzeniu eksporterów masła, które się odbyło w Ministerstwie Rolnictwa ustalono, że Estonja może eksportować do Czechosłowacji od 10-12.000 beczek masła rocznie, przyczem jednak należy się liczyć z silną konkurencją masła polskiego. Do Szwajcarji można będzie wywozić rocznie 12-15.000 beczek masła. Wywóz masła do Szwajcarji należy zorganizować przez odpowiedniego przedstawiciela. Do Belgji również można będzie wywozić rocznie 50.000 beczek masła. Należy jednak naznaczyć jednakową cenę dla wszystkich belgijskich importerów.

3. P o d w y ż k a c e ł n a c u k i e r .Jak podaje "Revalsche Ztg."/Nr.26/, na podstawie uchwały rządu z dn.2 lutego cło na cukier zostaje podwyższone o 7 i pół s. na cukier kryształowy i o 3 sent. na cukier w kostkach. Dla uniemożliwienia spekulacji, rząd zabronił cukier przywieziony przed 2 b.m.sprzedawać po droższej cenie. W razie niedostosowania się do powyższego zarządzenia, min.Przemysłu i Handlu zastosuje ustawę o spekulacji i lichwiarstwie, przewidujące kary pieniężne i więzienne.

4. P r o j e k t z m i a n y k o n s t y t u c j i .Jak podaje "Rev.Ztg." /Nr.29/, parlamentarna komisja międzypartyjna przeszła z dyskusji nad projektem do realnych podstaw. Okres trwania parlamentu przedłuża się z 3 lat do 4-ch. Ilość posłów ogranicza się ze 100 do 80.Punkt ciężkości projektu polega na wprowadzeniu urzędu prezydenta państwa, który będzie wybierany bezpośrednio przez naród na okres 5-letni i uposażony w daleko sięgające prawa. Mian.oprócz zwykłych praw będzie posiadał prawo inicjatywy ustawodawczej, mianowanie urzędników, prawo zatwierdzania postanowień rządowych, na których posiedzeniach według swego życzenia ma prawo przewodniczenia, prawo zarządeń w krytycznych wypadkach, prawo rozwiązania parlamentu oraz w poszczególnych wypadkach prawo veta.

5. G o s p o d a r k a l e ś n a E s t o n j i . Jak podaje "Rev. Ztg." /Nr.30/, gospodarka leśna Estonji znajduje się w stanie opłakanym, albowiem z wyjątkiem państwowego przemysłu leśnego mało się znajduje tam firm, któreby w bieżącym sezonie zakupiły drzewa. Na przetargach sprzedano tylko 1.700 ha lasu.

6. S p r a w a e k s p o r t u b e k o n ó w .Jak podaje "Waba Maa" /Nr.34/, rząd, który dotąd dopłacał eksporterom bekonów 5 kr.za sztukę, postanowił od 1 kwietnia podnieść premję na 10 kr.Rząd będzie musiał asygnować na ten cel rocznie 376.000. kr.Eksporterzy zwrócili się do Min.Rolnictwa z prośbą o wypłacenie podwyższonej premji natychmiast, gdyż w przeciwnym razie z powodu spadku cen, hodowla bekonów może upaść. Przy obecnej konjunkturze rzeźnie mogą płacić rolnikom zaledwie 33 sant.za kgr. W ten sposób rzeźnie będą mogły pokryć tylko 50-60% własnych kosztów. Ministerstwo Rolnictwa postanowiło jednak z powodu krótkiego okresu, który jeszcze pozostał do 1 kwietnia, nie zmieniać raz powziętej decyzji.